

Strategija razvoja Narodne galerije za obdobje 2017-2021

Ljubljana, junij 2017

Kazalo

- 3 Uvod**
- 3 Poslanstvo**
- 4 Vizija**
- 4 Dolgoročni cilji**
- 6 Lokacija Narodne galerije in stavbe**
- 7 Analiza SWOT**

Strategija razvoja Narodne galerije za leta 2017-2021

8 Programske usmeritve

9 Zbirke

- Izhodišča
- Proučevanje in raziskovanje
- Evidentiranje in dokumentiranje
- Konserviranje in restavriranje
- Stalna postavitve umetnost na Slovenskem
- Stalna postavitve del Zorna Mušiča
- Dislocirane enote

12 Zbiralna politika

12 Razstave – lastne, medinstitucionalne in mednarodne

15 Založniška dejavnost

15 Obiskovalci

- Izhodišča
- Izobraževalna dejavnost
- Delo z obiskovalci s posebnimi potrebami
- Klub prijateljev Narodne galerije
- Dodatne aktivnosti

17 Informatizacija in digitalizacija

18 Sodelovanje z mediji

18 Sodelovanje z gospodarstvom

19 Organizacijske usmeritve

21 Podlage za kadrovske načrt

- Izhodišča
- Projekcija

24 Finance

- Izhodišča
- Projekcija

25 Investicije in investicijsko vzdrževanje

- Izhodišča
- Projekcija

Uvod

Leta 1918 je skupina intelektualcev ustanovila Društvo Narodna galerija, leta 1946 je LRS razglasila državno ustanovo Narodna galerija. Danes je javni zavod Narodna galerija osrednja nacionalna inštitucija za varovanje, proučevanje in razstavljanje starejše likovne dediščine s trdnimi temelji v domačem okolju in z mednarodnim ugledom.

Prostorsko zajema enovit kompleks treh stavb v kareju med Cankarjevo in Prešernovo cesto ter Puharjevo in Prežihovo ulico. V prenovljenih prostorih matične stavbe vzdržuje stalno zbirko likovne umetnosti na Slovenskem, ki se razširja tudi po zgornjem nadstropju novega krila. Dodana je tudi donacija - stalna zbirka del Zorana Mušiča, ki skupaj z umetninam Vladnega umetnostnega fonda pomika časovni obseg delovanja Narodne galerije globoko v dvajseto stoletje. Inštitucija zaradi svoje odprtosti in komunikativnosti uživa ugled v javnosti, v strokovnih krogih pa izkazuje svojo profesionalno odličnosti, ki je prepoznana tudi v tujini.

Temeljno poslanstvo Narodne galerije določa njen ustanovitveni akt. V okviru dejavnost, ki jih Narodna galerija izvaja, je njeno bistveno in osnovno poslanstvo skrb za umetnostno dediščino. Ohranjanje, zbiranje, proučevanje, vrednotenje in posredovanje materialne in nematerialne umetnostne dediščine slovenskega prostora kar najširši javnosti opredeljujejo naslednji pravni akti:

- Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Narodna galerija (Uradni list RS, št. 8/2004), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Narodna galerija ([Uradni list RS, št. 31/2009](#)), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Narodna galerija ([Uradni list RS, št. 80/2016](#));
- Resolucija o Nacionalnem programu za kulturo 2014 – 2017 (Uradni list RS, št. 99/13);
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 in uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13 in 68/16)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1, Uradni list RS, št. 16/2008, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13 in 32/16);
- Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 47/12);
- Zakon o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 17/2011);
- ICOM kodeks poklicne etike, Mednarodni muzejski svet, Slovenski odbor, Ljubljana, 1993, 2001 (specialna knjižnica Narodne galerije), 2004, Slovenski ICOM kodeks poklicne etike 2005;
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 (Uradni list RS, št. [80/16](#));

Poslanstvo

Po sklepu o ustanovitvi javnega zavoda Narodna galerija, objavljenem v Uradnem listu RS, št. 8/04 je "Narodna galerija kulturna, znanstvena in raziskovalna ustanova, ki preučuje, zbira, hrani ter s pomočjo razstavljanja in interpretacije umetnin posreduje javnosti zgodovino umetnostne ustvarjalnosti, naročništva in recepcije celotnega slovenskega kulturnega prostora. Svoje poslanstvo utemeljuje na podlagi zbirke slovenskih tabelnih slik in slik na platnu, zbirke slik drugih evropskih šol, zbirke kipov, zbirke del na papirju, zbirke fotografskih dokumentov premične umetnostne dediščine in specialnih zbirk, širi poznavanje

o pestrosti in bogastvu premične umetnostne dediščine slovenskega kulturnega prostora, njene recepcije ter njene prepletenosti v širšem evropskem kontekstu. S svojimi predstavitvami prispeva k razumevanju lastne kulture na območju Republike Slovenije in v zamejstvu." V skladu z določbami Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 in drugimi pravnimi podlagami, je njena osnovna funkcija javna funkcija in v njeni službi so vse druge dejavnosti ustanove.

Narodna galerija mora postati ena osrednjih identitetnih točk slovenske države in njenih državljanov, kar v splošni zavesti še ni dovolj utrjeno. Spomeniški in strokovni potencial, ki ga ima njen več kot 12.000 enot obsegajoči umetnostni fond, je potrebno načrtno uporabiti za vzpostavitev zavedanja državljanov o pomenu lastne umetnostne preteklosti, ki lahko -- tako kot jezik -- vzpostavlja distinkcijo v novi evropski politični ureditvi in nas hkrati povezuje z evropskim kulturnim prostorom. V novi skupnosti držav je potrebno vzpostaviti drugačnost in hkrati opredeliti zgodovinsko nesporna stičišča v razvoju likovne umetnosti, ki so številna predvsem v regiji in na področjih, ki so jih nekdaj naseljevali Slovenci. V takem geopolitičnem okviru in ob primerni materialni osnovi lahko Narodna galerija postane povezovalno središče Srednje Evrope in jugovzhodne regije.

Po prenovi Narodnega doma je čas za temeljite spremembe. Prenova Narodnega doma ponuja realne možnosti, da postavimo zgodovinski mejnik v razvoju inštitucije, na novo opredelimo njeno poslanstvo in ga uskladimo z dejanskim stanjem umetnostnega fonda, ki ga hrani in obvladuje Narodna galerija.

Vizija

Utrjujemo položaj Narodne galerije kot najodličnejše slovenske kulturne inštitucije za likovno umetnost minulih obdobj, ki vpliva na oblikovanje zgodovinske identitete in dignitete državljanov. Postala bo tudi pomembna mednarodna umetnostna galerija in vstopna točka v JV Evropo.

Naše korenine so naša krila.

Dolgoročni cilji

so zastavljeni na podlagi poslanstva, ki ga opredeljujejo akt o ustanovitvi javnega zavoda, aktualni Nacionalni program za kulturo in tradicija Narodne galerije. Za zagotovitev izvajanja poslanstva je potrebno zagotavljati urejeno infrastrukturo. Splošni dolgoročni cilj so varnostno, klimatsko in svetlobno urejeni prostori za vse zbirke – stalna postavitev in depoji – kakor tudi prostori za občasne razstave.

Prenova Narodnega doma je zasnovana za nove naloge umetnostnega muzeja, ki želi sodelovati v veliki evoluciji razmerja med obiskovalci in dediščino. Klasična koncepcija muzeja je usmerjena v predmet, pogoje njegovega vzdrževanja, posredovanja in proučevanja. Obiskovalci pridejo v muzej, da obogatijo svoje znanje in zadovoljijo potrebo po estetskem užitku, hkrati pa je muzej prostor posredovanja dediščine in identitete nekega okolja. Narodna galerija želi biti tudi prostor konstituiranja dediščine za prihodnost, jutrišnje dediščine in pogleda naprej. Uvajanje novih tehnologij in odpiranje globalizacijskim tokovom širita načine spletnja vezi med preteklostjo, sodobnostjo in prihodnostjo.

Delo zavoda mora biti usmerjeno v postavljanje najvišjih standardov varovanja premične dediščine in posredovanja pridobljenih izkušenj javnosti ter sorodnim institucijam v državi. Dosedanja prizadevanja na področju standardizacije strokovnega dela je potrebno nadaljevati in rezultate tudi učinkovito posredovati zainteresiranim ciljnim javnostim, tem pa omogočiti predvsem čim večjo soudeležbo pri konstituiranju dediščine. K tem ciljem bo pripomoglo odprtje prenovljenega Narodnega doma kot matične stavbe Narodne galerije z izboljšano in dodatno infrastrukturo, novimi prostori za restavratorsko in izobraževalno dejavnost in širše za delo z javnostmi.

Prav prenovljeni Narodni dom in z njim poenotenje tridelnega stavbnega kompleksa Narodne galerije postavlja pred zavod nove naloge, bistveno razširitev programa in zahteva dvignjeno raven kakovosti dela. Prenova je dodala 2.144m² popolnoma novih funkcionalnih površin, tako da kvadratura palače Narodni dom obsega 6.705m², kar je skoraj za polovico več kot pred rekonstrukcijo poslopja. Celoten kompleks Narodne galerije z vsemi tremi stavbami obsega skoraj 15.000m² funkcionalnih površin. Pridobili smo sodobne in s standardi usklajene delovne prostore za zagotavljanje vrhunskega strokovnega dela, vključno z restavratorskimi ateljeji, ki so opremljeni s sodobno tehnologijo za materialne raziskave, in zagotovili take okoliščine, da se bo produkcija bistveno povečala pri obdelavi lastnega fundusa, hkrati pa se bo mogoče tudi odzivati na potrebe trga.

V programih Narodne galerije že zasledujemo naslednje dolgoročne cilje:

1. Na temelju stalne zbirke Narodne galerije sooblikovati javni kulturni prostor, v katerem se bo Slovenija razvijala in osmišljala v Evropski uniji ter omogočala svojim državljanom ohranitev kulturne identitete in dignitete v okviru večnacionalne skupnosti.
2. Dopolnjevati, izpopolnjevati, širiti in bogatiti osrednjo nacionalno zbirko likovne umetnosti v okvirih, ki jih določa inventarizirani fundus, kar pomeni, da je dolgoročno planiranje usmerjeno v *časovno širjenje področja delovanja* globoko v 20. stoletje, ob nenehni skrbi za njeno ustrezno dokumentiranje, proučevanje, varovanje, interpretiranje in promocijo. Zbirke bomo dopolnjevali s pomembnimi deli evropskih avtorjev in z organiziranjem razstav ter izmenjavo strokovnjakov utrjevali položaj Narodne galerije kot mednarodno relevantne inštitucije.
3. S pomočjo modernih tehnologij, zlasti svetovnega spleta, ustvariti pogoje za čim večjo dostopnost podatkov o nacionalni likovni dediščini ter v smislu matičnosti in javne funkcije posredovati spoznanja zainteresiranim javnostim.
4. Razširitev mednarodnega in medinstitucionalnega povezovanja z namenom vzpostavitve medkulturnega dialoga in sodelovanje s priznanimi strokovnjaki v Sloveniji in izven nje pri strokovno neoporečnih projektov.
- e. Nenehna skrb za vzdrževanje in izboljševanje obstoječe infrastrukture.
- f. Povezovanje kulture z izobraževalnimi procesi, znanstveno dejavnostjo in gospodarstvom ter ustvarjanje produktivnih okoliščin za delo in posredovanje opravljenega dela.
- g. Vzpostavitev najvišjih kriterijev delovanja na vseh področjih, ki jih pokriva Narodna galerija in posredovanje teh kriterijev sorodnim inštitucijam v skladu s poslanstvom zavoda, kakor je opredeljeno v ustanovnih aktih, ter posredno v Nacionalnem programu za kulturo.
- h. Tvorno prispevati k umiritvi finančne situacije z varčevalnimi ukrepi na vseh področjih, na katera lahko vplivamo, in prilagoditev novim razmeram.

Cilji so usklajeni z veljavnimi pravnimi podlagami in Nacionalnim programom za kulturo (2014-2017), ki glede delovanja zavoda ne predvideva bistvenih preobratov. Cilji prioriteto zajemajo skrb za dediščino, predvsem za stalno zbirko, povečanje njene

dostopnosti, ki naj bo kar najširša, in s tem povezanim povečanjem števila obiskovalcev. Zavod se mora posebej posvečati vzpostavljanju, ohranjanju in posredovanju visokih strokovnih standardov varovanja, restavriranja, dokumentiranja in prezentiranja premične dediščine, tako v strokovnem in teoretskem, kakor tudi v tehničnem smislu. V prihodnosti bo okrepljen informacijski sistem, izpopolnjeni in razširjeni izobraževalni programi ter še dodatno poglobljeno dobro zastavljeno sooblikovanje medinstitucionalnih, medregijskih in mednarodnih raziskovalnih in razstavnih projektov ter publikacij.

Zagotovili bomo pogoje za nemoteno *raziskovalno delo* z namenom proučevanja deponiranih umetnin in priprave vzorčnih avtorskih razstav v skladu z najvišjimi znanstvenimi in muzejskimi standardi.

Publicistična dejavnost se mora razširiti in spremljati raziskovalno ter predstavitveno dejavnost, hkrati pa omogočati tudi publiciranje najkakovostnejših izsledkov domačih in zunanjih strokovnjakov.

Izobraževalno delo je nujno vsebinsko poglobiti in razširiti, usmeriti v nove ciljne skupine in vzpostaviti intenzivno proaktivnost z namenom povečati obisk in pripadnost Narodni galeriji. To bodo omogočili novi namenski prostori za izobraževalno delo v vseh segmentih obiskovalcev - od najmlajših do obiskovalcev tretjega življenjskega obdobja. Namen je prispevati k višji splošni izobrazbi prebivalstva, zavedanju o pomenu lastne preteklosti in dragocenosti dediščine.

Lokacija Narodne galerije in stavbe

Narodni dom, matična palača, 1896

Ravnikarjevo (Novo) krilo, 1994

Vhodna avla, 2001

naslovi:

Puharjeva 9, Ljubljana, uradni naslov, službeni vhod

Prešernova 24, Ljubljana, glavni vhod

Cankarjeva 20, Ljubljana, slavnostni vhod

Prešernova 22, Ljubljana, vhod v avditorij

Analiza SWOT (Analiza PPPP)

Prednosti Narodne galerije kot nacionalne institucije so njene zbirke, referenčni knjižnica in fototeka, visoko izobraženi kader, utečeno in inventivno pedagoško/andragoško delo, dolgoletne izkušnje, tradicija, izjemna lokacija stavbnega kompleksa v središču mesta, redna in zvesta publika ter ugled v domači in mednarodni javnosti.

Med najbolj perečimi *pomanjkljivostmi* so kadrovska zasedba, premajhna pooblastila direktorja, pomanjkanje sredstev, izčrpana tehnična infrastruktura v Ravnikarjevam (Novem) krilu in neobvladljivost klimatskih razmer v povezovalni Vhodni avli.

Priložnosti, ki jih je mogoče izkoristiti, so razširitev prostora delovanja, evropske povezave in prost pretok blaga in storitev, ugodna geografska lega Ljubljane in dobre cestne povezave s turističnimi mesti v sosednjih državah in naklonjena kulturna politika.

Pretnje, ki bi lahko ogrozile ali bi utegnile zaustaviti nadaljnji razvoj zavoda, so gospodarska in finančna kriza, zmanjšanje dotacij iz proračuna, sprememba prioritet v kulturni politiki, denacionalizacija, ustavitev novih zaposlitev in nestimulativni sistem nagrajevanja.

Strategija razvoja Narodne galerije za obdobje 2017--2021

Programske usmeritve

Narodna galerija vzdržuje svoje mesto visoko profesionalne, zanesljive in kakovostne inštitucije in zadovoljuje javni interes. Za doseg tega cilja se njene naloge prepletajo kot dvopramenska kita, razdeljene so na interni del in javni del; slednji je rezultat učinkovitega in sistematičnega internega dela. *Interno delo* zajema delo z umetnostnim fondom, to so predvsem evidentiranje, dokumentiranje, zbiranje, konserviranje oz. restavriranje, hranjenje, proučevanje; ta del je po svoji naravi konservativen. *Javno delo* opredeljuje interakcija z okoljem, posredovanje spoznaj: razstave, publikacije, pedagoška in andragoška dejavnost, odkupi in povezovanje med panogami; v nasprotju z internim delom javna dejavnost terja inventivnost in nenehno prilagajanje zunanjim okoliščinam. Za nadaljnji razvoj inštitucije bo potrebno oba pola uravnovesiti in relacije med njima bolj jasno opredeliti.

Ciljne javnosti, ki jih zavod nagovarja, so strokovna javnost, medijska javnost, vsi prebivalci Slovenije in drugi.

Zaradi svojega mesta v javnosti in narave gradiva, ki ga hrani, raziskuje in predstavlja, je Narodna galerija stabilizator dediščine in generator zgodovinske identitete naroda. Zato je nemogoče načrtovati jasno zgornjo časovno mejo področja delovanja in je ta podvržena nenehnemu pomikanju navzgor. Umetnost 20. stoletja je skoraj v celoti že historičnega značaja in podvržena muzejskim kriterijem obravnave, tako kot predhodna stoletja.

V zadnjih letih se je intenzivno nadaljevalo urejanje papirnega fonda --sistemiziranje hranjenja, dokumentiranje in fotografiranje, kar je vključevalo tudi priprave na selitev v nove depojske prostore v prenovljeni palači Narodni dom. Reorganizirali smo depo del na papirju - iz kovinskih predalnikov smo gradivo prestavili v ustrezne muzejske škatle in ga pred tem paspartuirali. Dokončno je urejen Vladni umetnostni fond, skupaj z zavarovanjem, pogodbami o izposoji in dogovori za restavriranje, začela se je njegova sistematična predstavitev v javnosti. V prid Narodne galerije smo rešili največji denacionalizacijski problem - sedem Groharjevih kapitalni del v stalni zbirki.

Ostaja pretnja denacionalizacije slik iz nekdanje lasti družine Attems - kar 38 slik; potreben bo strpen in konstruktiven dialog. Prav tako še ni rešena zbirka družine Stare z nekaj pomembnimi Kobilčinimi deli. Nov problem sta sliki iz stalne postavitve, in sicer Antona Ažbeta *Avtoportret* in Ivana Groharja *Krompir*, ki ju imamo v posesti, ne pa v lasti, in ju lastnik zahteva vrnjeni pod pretnjo evropskega sodišča. Zaključena je ocenitev celotne zbirke, ki smo jo s pridom uporabili pri pripravi nove zavarovalne police in izpogajali ugodnejšo premijo z dodatno donacijo, ki je usmerjena v izboljšanje varovanja. Novost je tudi urejeno zavarovanje vseh umetnin Vladnega umetnostnega fonda in tistih umetnin, ki so v Narodno galerijo dolgoročno posojene, deponirane za daljše obdobje ali za čas raziskav oz. priprav na razstavitev. Iz večletnih zadreg na tem področju smo prišli do zglednega in urejenega sodelovanja.

Zbirke

Izhodišče

Zbirke Narodne galerije se delijo na umetnostne in podporne.

Umetnine so razporejene v sledeče zbirke in vpisane v ustrezne inventarne knjige (vodita se analogna in elektronska knjiga)

1. Slikarska zbirka
2. Kiparska zbirka
3. Zbirka del na papirju
4. Zbirka fotografij

Podporne zbirke so:

1. Zbirka plakatov
2. Zbirka umetniških voščilnic
3. Zbirka dokumentov o umetnikih in umetninah

Zaradi potreb smo zadržali celoten poslovni arhiv Narodne galerije in v ta namen usposobili strokovnega delavca po navodilih Arhiva Republike Slovenije. Poslovni arhiv namreč obsega dokumentacijo o delu Narodne galerije od njene ustanovitve naprej in je pomemben pri vsakodnevem delu z umetninami, pri ugotavljanju provenienc, razumevanju poslovnih odločitev itn.

Proučevanje in raziskovanje

Raziskovalna dejavnost je historično utemeljena in že od nastanka Narodne galerije osnovna dejavnost, ki omogoča vse druge -- od zbiranja do priprave razstavnega programa. V prihodnosti bomo raziskovanju namenili več pozornosti in raziskave ambiciozno intenzivirali zaradi priprav bodočih razstav v prenovljenih prostorih. Poenotenje obeh zbirk -- slovenske in evropske -- je celotna stroka prepoznala kot najbolj sprejemljiv koncept predstavitve nacionalne likovne dediščine. Dosedanje ločevanje slovenske in evropske zbirke -- ločevanje temelji na narodnostni opredelitvi iz časa ustanovitve Društva Narodna galerija -- je sicer zgodovinsko utemeljeno, vendar je danes izgubilo aktualnost, hkrati pa so meje med njima pogosto nejasne.

V nadaljevanju bo za pripravo razstavnega programa potrebna temeljita raziskava matičnega fonda in v tem okviru predvsem raziskava provenienc umetnin. Primarne raziskave so osnova za večino razstavnih projektov in spremljajočih katalogov v Narodni galeriji. Zato je potrebno pridobiti del sredstev tudi iz nacionalnih raziskovalnih fondov, čemur se upirajo tiste institucije, ki so vitalno odvisne od sredstev Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS. Naloga celotne stroke je oskrbeti temeljne raziskave za celotno umetnostno dediščino, ki bodo omogočile aplikacijo in razvoj modernih interpretativnih metod. Po temeljiti predstavitvi srednjeveške umetnosti (Gotika v Sloveniji, 1995; Stiški rokopisi, 1994) terjajo celotne predstavitve 17. in 18. stoletja ter posebej 19. stoletje. To sta dve osrednji temi, ki jima morajo biti posvečene raziskave v prihodnosti. V tem smislu smo že zasnovali kontekstualni projekt z delovnim naslovom Realizem. Sodelovanje z Znanstvenoraziskovalnim centrom pri SAZU in matičnim oddelkom na Filozofski fakulteti, dvema osrednjima raziskovalnima telesoma, je bilo pretežno omejeno na servisno dejavnost Narodne galerije. Spodbuditi je potrebno enakopravno sodelovanje strokovnjakov in celo izobraževalni proces dopolniti z lastnimi zmožnostmi po vzoru francoske louverške šole (Ecole du Louvre). Poleg slovenskih raziskovalnih ustanov pa je potrebno intenzivnejše odpiranje

navzven in pritegnitev uglednih mednarodnih institucij k raziskavam skupne preteklosti zahodne likovne dediščine.

Evidentiranje in dokumentiranje

Evidentiranje na terenu, predvsem pri zasebnih zbiralcih, smo v zadnjem času okrepili in zbrali že pomembne evidence. Za zdaj so evidence opredeljene po lastnikih, v prihodnosti pa jih bo potrebno organizirati po avtorjih, umetnikih, z namenom pripraviti osnove za zbirne kataloge umetnin. Prioritetno bomo obravnavali umetnike iz stalne zbirke, predvsem tudi impresioniste zaradi zasledovanja avtentičnosti del na tržišču. Delo z zasebnimi zbiralci je ključnega pomena pri zagotavljanju celovitega pregleda nad dediščino.

Dokumentacija je postopno prešla na digitalno, kar olajša nadaljnje postopke pri tiskanju in racionalizira prostor hranjenja. Celotni umetnostni fond Narodne galerije je digitaliziran in podatki o njem dostopni zainteresirani in strokovni javnosti. Digitalizacija je prinesla več ugodnosti, zavarovati pa bo potrebno podatke, ki se nanašajo na že tekoče raziskave, a še niso publicirani, pa preko digitalne baze podatkov že dostopni uporabnikom. Potrebna in smiselna sita bomo morali uvesti tudi pri uporabnikih gradiva -- ne le dokumentarnega, tudi knjižničnega, saj zunanji uporabniki dodatno obremenjujejo osebje. V prihodnosti bo potrebno informacijsko tehnologijo posodobiti, programe za obravnavo umetnostnega fonda in celotne dokumentacije smiselno izpopolniti oz. nadgraditi. Dokumentacijski oddelek je napravil pomemben preboj pri zagotavljanju kakovostnih digitalnih posnetkov za pripravo tiskovin. Nadzor tiskarskega postopka, njegov najbolj kreativni del, je prešel v domeno Narodne galerije, kar ima za posledico dvig kakovosti reprodukcij. V nadaljevanju bomo lahko v Narodni galeriji zagotavljali tovrstno specializirano uslugo tudi za zunanje naročnike.

Konserviranje in restavriranje

Konservatorski in restavratorski oddelek pokriva najpogostejše tehnike, ki so zastopane v fundusu: štafelajno slikarstvo, papir in kiparstvo, predvsem polihromirana lesena plastika. Še naprej bomo razvijali specialno fotografijo ter druge dokumentacijske in diagnostične metode, naravoslovne preiskave in študij materialne substance premične dediščine. V prihodnosti bo potrebno dokumentacijo, ki izvira iz teh preiskav, urediti in omogočiti njeno dostopnost pri nadaljnjih raziskavah. Oddelek se periodično predstavlja z lastnimi razstavami, aktivno sodeluje na širših, tudi mednarodnih, predstavitev in z zavidljivo prodornostjo poskrbi za dodatno izobraževanje. Osrednja naloga oddelka je zagotavljanje brezhibnega materialnega stanja umetnin za razstave. V prihodnosti bo potrebno uvesti sistematično vzdrževanje umetnin v smislu doktrine preventivne konservacije. Osrednja naloga oddelka v naslednjih letih, po vzpostavitvi novih prostorov v prenovljeni palači, od ateljejev do specializiranih prostorov, ki bodo namenjeni specialni fotografiji, materialnim raziskavam in drugim podrobnejšim proučevanjem materialnega stanja umetnin. Sodelovanje z RC in restavratorskim oddelkom Narodnega muzeja Slovenije je že zdaj utečeno; v prihodnosti ga bomo nadaljevali in poglobili.

Stalna postavitev umetnosti na Slovenskem

Stalna zbirka umetnosti na Slovenskem je temelj Narodne galerije, orientacijska točka njenega delovanja in že s svojim imenom eden od atributov državnosti. Zato je njen pomen izjemen. Po razstavi *Slovenski impresionisti in njihov čas* in sanaciji zahodnega krila zaradi kondenza in zamakanja, smo aprila 2009 stalno postavitev redefinirali, povečali število

razstavljenih del, razširili njeno teritorialno pokritost s Kranjske in Koroške na Štajersko in Primorsko, ikonografsko in slogovno pa smo dopolnili predvsem baročni del in 19. stoletje. Že pred tem se je kiparska zbirka z velikimi formati razširila v vhodno avlo, kamor je bil umeščen tudi kiparski portret Antona Ažbeta. Obe stalni zbirki sta edini nacionalni stalni zbirki, ki sta brez prekinitev dostopni javnosti. V času predsedovanja Slovenije Svetu EU sta bili - ob razstavnem programu - tudi edini nacionalni stalni zbirki odprti za javnost. Prav tako smo v času prenove Narodnega doma, ko smo palačo izpraznili, postavili v Ravnikarjevem krilu stalno zbirko v zmanjšanem obsegu in vzorčno povezali slovensko ter evropsko zbirko, kar je v strokovnih krogih in v javnosti naletelo na zelo dober sprejem. Ločevanje ene in druge zbirke je terjalo tehten strokovni razmislek, saj je temeljilo še na narodnostnih premisah konca 19. in začetka 20. stoletja.

Pomembno je, da je bila stalna zbirka tudi v času gradbenih del neprekinjeno na ogled. Takšno dinamiko dela je bilo mogoče vzdrževati s skrajnimi strokovnimi in tehničnimi napori vseh zaposlenih.

Po prenovi Narodnega doma in razširitvi na doslej zasedene prostore telovadnega društva in pridobitvi 600m² novega prostora za stalno postavitev, smo stalno zbirko postavili v evropski kontekst, jo repositionirali v mednarodnem prostoru in ji zagotovili ustrezno prepoznavnost v evropskem okviru. Ciljni prostor je potrebno razširiti in omogočiti odmev v mednarodnem okolju. Zato smo s številčno in vsebinsko razširitvijo zbirke zapolnili sive lise: srednjeveško tabelno slikarstvo, cerkveno slikarstvo 19. stoletja, razširitev predstavitev starejših in mlajših realistov, vključitev predstavnikov t.i. nemškega kulturnega kroga, začetek 20. stoletja pa s sopotniki impresionistov. Močne točke zbirke za mednarodno komunikacijo so srednjeveška plastika, dela Franca Kavčiča, Antona Ažbeta in njegove slikarske šole, Ivane Kobilca, Jurija Šubica in Zorana Mušiča. S temi temami lahko slovensko umetnost relevantno umestimo v evropski kulturni prostor.

Stalna postavitev del Zorana Mušiča

Pomembna *donacija del Zorana Mušiča* je v prenovljenih prostorih spomladi 2016 dobila svoje stalno mesto. To je prva stalna zbirka zaokroženega pregleda slik, risb in grafik tega mednarodno priznanega umetnika, ki si ga lastijo tudi Francozi in Italijani, v Sloveniji. Donacija zajema tudi dela, ki sicer ne bodo stalno razstavljena, bodo pa namenjena občasnim predstavitvam umetnika in njegovih sodobnikov, kar omogoča življenje stalne zbirke.

Dislocirane enote

Inventarizirani fond Narodne galerije obsega 13.620 del, ki jih je inštitucija pridobila s pogodbo z Izvršnim svetom SRS leta 1986. Dela so se nahajala v prostorih nekdanjih sekretariatov, splošnih služb, protokolarnih objektov grad Brdo, grad Strmol, vila Bistrica, vila Strunjan, vladna palača itn. Natančen popis, dokumentiranje, fotografiranje in inventarizacija teh umetnin so trajali skoraj dve desetletji, saj je bilo delo večkrat prekinjeno zaradi političnih sprememb, številnih selitev, razširitev itn., kar je delo zapletalo in oteževalo, saj do umetnin ni bilo posebnega odnosa. V teh procesih je bilo veliko število umetnin založenih, izgubljenih (in najdenih) zaradi nekontroliranih selitev. Danes se umetnine Vladnega umetnostnega fonda nahajajo na 25 lokacijah. Z uporabniki smo razvili način dela, ki nam omogoča redne letne inventure in spremljanje umetnin -- njihovega premikanja in materialnega stanja. Podpisali smo dogovore, izobražujemo upravitelje umetnin, ki delujejo s pomočjo dokumenta Navodila za ravnanje z umetninami Vladne umetnostne zbirke (dokument je potrdil Strokovni svet Narodne galerije 8.9.2005, sprejel pa Svet Narodne

galerije 26.10.2005) in posebej pripravljenih inventarnih "albumov", ki tudi nepoznavalcu omogočajo prepoznavo umetnin.

V prihodnosti bo potrebno skleniti dogovore o sofinanciranju restavratorskih postopkov, umetnine bo potrebno po sklopih preučiti, publicirati in omogočiti javnosti, da se na sistematično pripravljenih razstavah z njimi podrobneje seznanijo.

Delo s tem fondom je zaradi raztresenosti na več lokacijah težavno, zato bi terjalo posebnega skrbnika - kustosa. Prav tako te dislocirane enote niso upoštevane pri uvrščanju direktorja zavoda v ustrezni plačni razred, kar bo potrebno v prihodnosti korigirati.

Zbiralna politika

V zadnjih desetih letih smo število enot umetnostnega fonda povečali za 2892 enot v skupni vrednosti 3.211.049,48 EUR. Od tega je kar 716 doniranih predmetov v skupni vrednosti 1.678.972,55 EUR. Izjemnega pomena je donacija 71 del Zorana Mušiča, ki je osnova za stalno postavitve v nekdanjih stranskih prostorih telovadnega društva. Pridobili smo tudi dela kiparja Fančiška Smerduja, Luigija Špacapana/Spazzapana, Jožeta Ciuhe, Bojana Kovačiča, Gabrijela Stupice in Riharda Jakopiča, kar razumemo kot dejanja izjemnega zaupanja našemu delu in kar pripisujemo širšemu ugledu zavoda v javnosti, saj ti avtorji ne sodijo v tradicionalni okvir delovanja Narodne galerije, postajajo pa pomembni akterji bližnje preteklosti in tako ob Vladnem umetnostnem fondu utemeljujejo razširitev dejavnosti Narodne galerije.

Med pridobitvami zadnjega desetletja je nekaj izjemnih umetnin: Groharjeva kapitalna dela po rešenem denacionalizacijskem postopku, trinajst platen Franca Kavčiča, slike Gojmirja Antona Kosa iz zapuščine dr. Franceta Steleta, posamične slike slovenskih impresionistov, do zdaj edina znana oljna slika Antona Janše. Z več primerki smo obogatili fond del na papirju in zbirko najstarejših fotografij.

Nove umetnine pridobivamo z nakupi, darili in volili. Nakupi umetnin so med finančno najbolj obremenjujočimi nalogami. Že v preteklosti nismo zmogli konkurirati zasebnim zbiralcem in korporacijam na trgu, situacija se iz leta v leto slabša, čeprav opozarjamo, da je prav zdaj ugoden trenutek za odkupe dediščine, saj cene še niso bile nikoli tako nizke.

Ostaja nekaj umetnin, ki so za celovit pregled razvoja umetnosti v Sloveniji nepogrešljive in si bo še naprej potrebno prizadevati za njihovo pridobitev. Po utrditvi nove stalne zbirke bomo morali pripraviti nov seznam manjkajočih umetnin za njeno izpolnitev in te eksponate sistematično zasledovati na trgu ali se z lastniki pogajati za odkup ali dolgoročno posoditev. Z donacijami zadnjih let, ki zvečine zajemajo dela umetnikov 20. stoletja, bomo morali odkupno politiko Narodne galerije ponovno premisliti.

Največji potencial v okviru odkupne politike vidimo v tesnejšem sodelovanju z avkcijskimi hišami, saj so v tujini cene naše dediščine ugodnejše kot na slovenskem trgu. Potrebno je redno spremljanje avkcijske ponudbe v evropskih in ameriških avkcijskih hišah.

Zavzemamo se za intenzivno delo s potencialnimi donatorji. Odnose z zasebniki smo že izboljšali, razvili medsebojno zaupanje in vpeljali strokovno svetovanje za vzdrževanje zasebnih zbirk, vendar je možnosti na tem segmentu še veliko.

Razstave – lastne, medinstitucionalne in mednarodne

Zadnjih deset let smo razvili bolj sodoben program razstav, ki je relevantnejši in predvsem ustreza povečanju osnovnega umetnostnega patrimonija, zlasti v povezavi z

urejenim Vladnim umetnostnim fondom in donacijami. Razvijamo nove strategije prezentacij in vpeljujemo digitalne pripomočke z namenom posodobitve in pritegnitve večjega števila obiskovalcev.

Vsebinsko smo v preteklosti strukturirali tri razstavne prostore, ki smo jih aktivno zapolnjevali do prenove Narodnega doma:

- a) Razstavišče v novem krilu
- b) Galerija Narodni dom
- c) Vhodna avla

V prihodnosti bomo Galerijo Narodni dom, ki je od leta 2006 služila kot "študijski razstavní prostor" za komorne razstave, namenili stalni postavitvi umetnosti 20. stoletja vključno z visokim modernizmom, kar je posledica povečanja fundusa globoko v 20. stoletje s pridobitvijo Vladne umetnostne zbirke in pomembnimi donacijami umetnin 20. stoletja. Po prenovi so občasnim razstavam namenjeni naslednji prostori:

a) Razstavišče v novem krilu -- kot osrednji razstavní prostor z najvišjo stopnjo muzejske opreme, s tremi do štirimi razstavami letno;

b) Vhodna avla -- ki je primerna za izvedbo razstav s področja oblikovanja in arhitekture -- oz. razstave gradiva, ki je manj občutljivo (bronasti in kamniti kipi) in ne zahteva posebnega muzejskega okolja, kakršnega v vhodni avli ni mogoče vzpostaviti; te razstave pripravljamo v koordinaciji z drugimi pristojnimi inštitucijami in širokim krogom strokovnjakov. Gre predvsem za gostujoče razstave, nekatere, denimo Bienale oblikovanja, so že tradicionalne, ki niso uvrščene v letni finančni načrt Narodne galerije, vendar pomembno obogatijo program in pritegnejo novo publiko.

c) Stebriščna dvorana (zdaj imenovana Galerija Narodni dom -- novi prostor pod vhodnim delom Narodnega doma, bo ob primerni razsvetljavi namenjen manjšim razstavam predvsem del na papirju in predstavitvi delnih rezultatov raziskav ali dejavnosti s področja delovanja zavoda in druge komorne razstave; prostor je atraktiven in bo namenjen tudi oddajanju za prireditve.

Nadaljevali bomo s kontekstualnimi predstavitvami zaokroženih slogovnih obdobj, saj je razstava *Slovenski impresionisti in njihov čas* pokazala, da publika potrebuje in dobro sprejema prav tovrstne, kompleksne predstavitve historičnega gradiva. V pripravi sta predstavitev realizma, planirana za leto 2021, in predstavitev baročne umetnosti, planirana za leto 2021.

Že do zdaj intenzivno sodelovanje z muzejskimi inštitucijami v Sloveniji in izven nje, -- pri izmenjavi umetnin in strokovnjakov - bomo nadaljevali. Vse razstave, ki smo jih pripravili v zadnjih letih, so vsebinsko in finančno koprodukcijske z domačimi in tujimi inštitucijami oz. strokovnjaki. Korektno medinstitucionalno in mednarodno sodelovanje je mogoče le ob predhodno jasno zastavljenih pogojih in urejenih pogodbah, ki zajemajo celoten projekt. Nadaljevali bomo že dobro utečeno sodelovanje z rimskokatoliško Cerkvijo, ki je lastnica velikega dela starejše dediščine.

Trenutne finančne in gospodarske okoliščine ne dopuščajo ambicioznejšega planiranja.

V naslednjih letih bomo s svojim programom obeležili nekaj pomembnih obletnic, med katerimi je na prvem mestu 100 letnica obstoja Narodne galerije (1918-2018).

Nadaljevali bomo z monografskimi razstavami posamičnih avtorjev, preglednimi razstavami in problemskimi predstavitvami manjših sklopov. Nadaljevali bomo tudi z mesečnimi malimi razstavami novih odkritij, restavratorskih spoznanj in pomembnih novih pridobitev, kakor

tudi predstavivami dela izobraževalnega oddelka. Na novo bomo vpeljali predstavitev pomembnih zasebnih zbirk.

Najvidnejši razstavní projekti:

- 2017 - Albert Sirk, marinist
 - Giambattista Tiepolo: Risbe iz zbirke muzeja Sartorio v Trstu
 - Helena Vurnik, slikarka, oblikovalka, sopotnica
 - Madžarsko slikarstvo 19. stoletja

- 2018 - Ivana Kobilca (155 let rojstva)
 - 100 letnica Narodne galerije, dialog med sodobnostjo in preteklostjo
 - 100 letnica scenografije na Slovenskem (v sodelovanju s Slovenskim gledališkim inštitutom)

- 2019 - Začetki Vladne umetnostne zbirke ("Banska zbirka")
 - Alojzij Repič in kiparstvo okoli 1900
 - Hinko Smrekar (135 let rojstva)
 - Pigmenti (restavratorska razstava)
 - predvideno gostovanje v Sankt Peterburgu, Ermitaž

- 2020 - kipar Frančišek Smerdu (donacija Narodni galeriji)
 - "kranjski prezbiterij" kot slovenska posebnost srednjeveškega slikarstva
 - življenje lesa (restavratorska razstava)
 - predvideno gostovanje v Madridu, Prado

- 2021 - Fortunat Bergant
 - Realizem
 - zasebna zbirka slovenskih impresionistov (iz tujine)
 - predvideno gostovanje v Zagrebu

Program razstav izkazuje odprtost za različnost in vsakršne vrhunce ustvarjalnosti, predvsem likovne. Dinamika priprave razstav bo odvisna od finančnih sredstev in kadrovske zasedbe. Zaradi narave dela lahko pride do sprememb. Predloge iz tujine, ki so posledica dejavnosti aktualnih veleposlanikov, bo potrebno reševati sproti in glede na spremembe prilagajati okvirni načrt razstav.

V zadnjih desetih letih si je Narodna galerija z razstavami, ki jih je gostila, zanesljivo utrla pot med evropske nacionalne galerije in z njimi enakopravno sodeluje. Poleg zahodnoevropskih inštitucij smo v svoj program razstav pritegnili tudi vzhodnoevropske (Narodni muzej v Varšavi, Narodna galerija Črne gore, galerija Uffizi v Firencah, Španski narodni muzej kiparstva v Valladolidu, Pinacoteca v Sieni, Musée du Petit Palais v Parizu in več drugih). Sledi naj se nameri, da Narodna galerija v prihodnjih letih to sodelovanje utrdi in nadgradi z gostovanji lastnih zbirk in razstav v teh inštitucijah.

Gostovanje Narodne galerije v enem najuglednejših francoskih muzejev v Petit Palais v Parizu je bila do zdaj najboljše predstavitev katerega od slovenskih muzejev oz. galerij v tujini zaradi obsežnosti razstave, publiciranega kataloga in prestižnosti gostitelja. Dosedanje mednarodno sodelovanje in prizadevanja za mednarodno uveljavitev Narodne galerije ob pomoči slovenskih in tujih veleposlaništev ali posameznikov načrtujemo tudi v prihodnosti.

Dogovori potekajo za naslednja gostovanja, vendar so zaradi finančnih omejitev v sferi kulture težavna in se zapletajo; izidi so nejasni:

- Madrid, Thyssen Bornemisza (slovenski impresionisti)
- London, Royal Academy of Arts (izbor stalne zbirke slovenske umetnosti)
- München, Künstlerhaus (19. stoletje)
- Washington, The National Gallery (slovenski impresionisti)
- Sankt Peterburg (slovenski impresionisti)
- Moskva, Puškinov muzej (slovenski impresionisti)
- Berlin (slovenski impresionisti)

Sodelovanje z zamejstvom je že dobro utečeno v okviru izmenjave umetnin, strokovnjakov in skupnih projektov. Pri tem prednjačita Zagreb kot vse bolj pomembno kulturno središče, in Trst.

Založniška dejavnost

Že tradicionalno razstave v Narodni galeriji spremljajo razstavni katalogi z znanstvenim in muzejskim aparatom. Standard integralnih prevodov oz. dvojezičnih izdaj, ki smo ga uspešno uveljavili, bomo v trenutnih okoliščinah težko zadržali zaradi visokih stroškov tujejezičnih izdaj. Ohraniti ga bomo poskušali vsaj za tiste publikacije, ki obravnavajo osnovni umetnostni fond Narodne galerije. Ob razstavnih katalogih izdajamo tudi zbirke esejev uglednih umetnostnih zgodovinarjev, dalje pedagoške publikacije in drobno promocijski gradivo.

V zadnjih dveh letih smo kot stalnico vpeljali dve novosti: programsko brošuro izobraževalnih programov in informativno zgibanko ob vsaki razstavi. Obe novosti, posebej pa slednja, sta naleteli na zelo dober odziv v javnosti ob relativno nizkih stroških produkcije. Tiskamo jih več tednov pred odprtjem in v več tujih jezikih, zato služijo tudi kot napovednik in reklama.

Publikacije smo v skladu s programom tipizirali in s tem racionalizirali stroške oblikovanja, priprave za tisk, tiska in reprodukcijskega materiala. Poljudnejši pregledi obdobj ali posamičnih opusov v skromnejši žepni izdaji so možnost za nadaljevanje in primerna podlaga za šolske obiske.

Odprtje nove stalne zbirke bo terjalo nov vodnik v slovenščini in angleščini. Kot osrednji založniški projekt naslednjega obdobja načrtujemo kritični katalog stalne zbirke. Gre za obsežno delo, ki bo dodatno obremenilo strokovni kader, ki je sicer zaposlen s pripravami razstavnega programa.

V največji meri bomo še naprej izdajali vzporedne tujejezične kataloge. Okrepili bomo tiskanje propagandnih gradiv. Zavzemamo se za ustanovitev časopisa Narodna galerija, kjer bi poleg novih pridobitev sproti objavljali tudi nova odkritja.

Obiskovalci

Izhodišča

V drugi polovici prvega decenija novega tisočletja se je obisk večal tudi zaradi novih dejavnosti oz. razstav v vhodni avli Narodne galerije. Že leta 2010 smo zaznali upad

obiskovalcev, ki se je zaradi zmanjševanja števila razstav, predvsem pa zaradi ovir, ki jih je prinesla prenova matične palače, v zadnjih dveh letih še zmanjšal. To je pomenilo tudi manjši prihodek. Delno pripisujemo zmanjševanje obiska tudi širšim posledicam finančne krize, ki pa smo jo po drugi strani prepoznali kot priložnost, saj smo v času dopustov in praznikov pritegnili z novimi dejavnostmi v zavod tiste obiskovalce, ki si ne privoščijo potovanj ali dopustov. Zaradi preciznejšega štetja obiskovalcev smo leta 2008 uvedli tiskane vstopnice za vse kategorije, tudi za brezplačne vstopne, tako da so številke obiska v poročilih natančne.

Muzejsko trgovino, blagajno in garderobo smo zaradi prenove iz Narodnega doma preselili v Vhodno avlo in jih zasilno uredili.

Ob vzpostavitvi Vhodne avle kot povezovalnega dela Narodnega doma in Ravnikarjevega krila v vseh etažah je število obiskovalcev leta 2015 skoraj doseglo 63.000. V prihodnjih petih letih načrtujemo, da bomo to število dvignili in dosegli do 68.000 obiskovalcev letno, od tega vsaj dve tretjini prodanih vstopnic.

Več pozornosti je potrebno usmeriti v delo z ranljivimi skupinam obiskovalcev (slepi in slabovidni, gibalno ovirani, gluhi idr.), omogočiti njihove obiske, jih vključiti v obrazstavne dejavnosti in obstoječe galerijske klube ali jih pritegniti kot prostovoljce.

Izobraževalna dejavnost

je že tradicionalno vzorno urejeno in pritegne v Narodno galerijo več kot polovico publike. V zadnjem času smo ponudbo nadgradili s specialnimi delavnicami ob vsaki razstavi, dopolnili smo programe za otroke in mladino po stalni zbirki in uspeli kljub prenovi zadržati večji del izobraževalnih programov.

Novi prostori obsegajo amfiteatrsko predavalnico, grafično "tiskarno" za tečaje grafičnih tehnik, Galovo sobo kot prostor za dejavnosti z najmlajšimi obiskovalci in predvsem veliko risalnico/ustvarjalnico, ki bo namenjena osnovnošolcem, srednješolcem, študentom in odrasli publiki za dodatno izobraževanje in ustvarjalne delavnice. Okrepili bomo delo s posebnimi ciljnim skupinami (gibalno in slušno ovirani) in na nove temelje postavili delo s skupinami slepih in slabovidnih. V tem smislu smo konec zime 2015 pridobili prvo tipno sliko, v programu so nove. Težave so pri pomanjkanju sodelavcev, ki so hkrati zaposleni tudi z drugimi nalogam, zlasti koordiniranjem razstavnih projektov. Fluktuacija zunanjih sodelavcev - animatorjev - je zaradi njihovih študijskih obveznosti velika in dodatno obremenjuje izobraževalni oddelek z vedno novimi vpeljavami. Nove pogodbe animatorje zavezujejo k enoletnemu delu za zavod in so že delno izboljšale situacijo.

Posebno pozornost bo ob novih prostorskih zmogljivostih in opreми terjal nadaljnji razvoj delovanja Galovega kluba, ki med svojim članstvom spodbuja pripadnost in obisk razstav pri najmlajši publiki.

Ob dnevih odprtih vrat bo dobrodošla dodatna ponudba, ki bi jo razširili na koncerte in literarne predstavitve oz. pogovore. Vpeljali smo že "mini monodrame" v sodelovanju s profesorji in študenti AGRFT, kar se je izkazalo za vredno nadaljevanja, še posebej pa ga bomo lahko udeležili v novih prostorih.

Amfiteatrsko predavalnico bomo namenili ciklom predavanj, koncertom, monodramam in filmskim projekcijam, kakor tudi konferencam, seminarjem in drugačnim strokovnim srečanjem. Mednarodno udeležbo bo omogočala kabina za simultano prevajanje, ki bo del nove opreme. V teku je oblikovanje programov "osnove umetnostne zgodovine" in "osnove restavracije" za najširšo publiko. V predavalnici bomo jeseni 2017 in v nadaljevanju organizirali serijo predavanj o umetnostni zgodovini, likovnih tehnikah in drugih osnovnih temah strok, ki jih pokriva Narodna galerija, po vzoru luvrske šole. Predavalnico bomo namenili tudi vabljenim uglednim predavateljem iz Slovenije in od drugod, komornim prezentacijam filmov o umetnosti in umetniških filmov v povezavi z besedo filmskega kritika

in v sodelovanju s TV Slovenija, Slovensko kinoteko, AGRFT in Kinodvorom. Dogovori so v teku. Delno bo namenjena oddajanju oz. pridobivanju sredstev na trgu.

Delo z obiskovalci s posebnimi potrebami

Prenovljeni Narodni dom zagotavlja kar najboljšo dostopnost za obiskovalce, ki so gibalno ovirani. Zagotovili smo nadomestni invalidski voziček za obiskovalce.

Za slabovidne in slepe je potrebno pripraviti posebne tipne slike, ki bodo omogočile relevantno doživljanje likovnega na podlagi najnovejših ustreznih tifoloških študij.

Za gluhe že tečejo redna periodična vodstva s pomočjo tolmača za znakovni jezik.

Klub prijateljev

Klub prijateljev do zdaj ni zaživel tako, da bi prinašal finančne ugodnosti. Člani pričakujejo ugodnosti zase in ne prispevajo tvorno k izboljšanju finančnega stanja ali dopolnitvam siceršnjih programov Narodne galerije. V prihodnosti bi želeli iz članstva zagotoviti po vzoru podobnih združenj v evropskih in ameriških muzejih:

- prostovoljce za pomoč pri določenih projektih, varovanju zbirk ali vodenju skupin v skladu z obstoječo zakonodajo,
- posrednike za pridobivanje sponzorjev, donatorjev in drugih dodatnih virov financiranja.

Dodatne aktivnosti za obiskovalce

Obstoječi ciklus *Sozvočje svetov*, ki bo naslednjo sezono že sedemnajsti, je dobro obiskan in se je na zavirljivi ravni obdržal tudi med prenovo, ko so bila potrebna številna prilagajanja tako predavateljev kot celotnega ansambla zaradi svetlobnih in klimatskih razmer, kot zaradi prahu in hrupa z gradbišča.

Akustiko velike dvorane v prenovljenem Narodnem domu bomo s pridom izkoristiti za nov ciklus avtorske resne glasbe, ki smo ga že začeli tik pred prenovo Narodnega doma; dogovori z Milkom Lazarjem in Dragom Ivanušo so v teku. Ciklus *Sozvočje svetov* bomo nadaljevali. Sredstva za nadaljevanje cikla je mogoče pridobiti iz evropskih virov ob razširitvi na Italijo (Trst, Videm) in Hrvaško.

Glasbeni program lahko še naprej razvijamo tudi v Vhodni avli, kjer je možnost komercializacije takih prireditev z oddajanjem prostora in s pogostitvami.

Informatizacija in digitalizacija

Celotni umetnostni fond narodne galerije je bil v zadnjih letih digitaliziran in dostopen javnosti. V minulem mandatu smo nadgradili spletne strani Narodne galerije. Objavljena je baza podatkov o umetnostnem fondu, ki jo dopolnjujemo s slikovnim podatkom. Prehod na digitalno dokumentacijo, predvsem arhiv digitalnih fotografij, ki je dostopen na interni spletni bazi, je bil postopno izpeljan, prav tako priprava reprodukcij v skladu z novimi tiskarskimi postopki. Vpeljali smo način komuniciranja z javnostjo preko več spletnih omrežij - facebook Narodne galerije, facebook Kobilčine slike *Poletje* (po izboru obiskovalcev najbolj priljubljena slika v Narodni galeriji). Začeli smo z digitalnim publiciranjem lastnih katalogov in njihovo prodajo prek mednarodnih spletnih trgovin, s čimer smo prehiteli ne le slovenske muzeje, ampak tudi velike domače založbe. Spletne strani Narodne galerije so bile za svojo odličnost tudi nagrajene v ostri konkurenci drugih podjetij, tudi računalniških.

V skladu z zakonodajo poteka tudi digitalizacija poslovanja zavoda in arhiviranja dokumentov.

Po prenovi Narodnega doma in vzpostavitvi dveh novih zbirk - razširjene stalne zbirke umetnosti na Slovenskem in stalne zbirke del Zorana Mušiča bomo morali revidirati ta del spletnih strani. Sicer je dopolnjevanje in osveževanje podatkov že utečeno.

Prihodnost vidimo tudi v tisku katalogov na način "*print on demand*", to je tisk po predhodnem naročilu kupca, vendar bo potrebno počakati na izboljšanje tehnologije tovrstnega tiskanja reprodukcij.

Že do zdaj dobro obiskane spletne strani (leta 2014 je bilo skupno 552.237 ogledov - brez upoštevanja spletnih novic in posnetkov) bo potrebno vsebinsko razviti in doseči 1.000.000 ogledov.

Zavzemamo se, da bi v izobraževalne procese vnesli več rabe multimedijskih pripomočkov z namenom približati umetnost mladim obiskovalcem in jim podatke posredovati na njim najbližji način ter jih tako animirati za nadaljevanje, za poglobljeno spoznavanje dediščine. Najbolj priljubljene umetnine v stalni zbirki smo že opremili s QR kodami, v prihodnje bomo to nalogo nadaljevali, podatke pa nadgradili.

Razširitev dejavnosti terja nov tehnični kader. Informacijski oddelek poleg nenehne oskrbe internega omrežja pripravlja tudi gradivo za tiskovne konference, animacije, ki spremljajo razstave, pripravo gradiv za tiskovne konference in zagotavlja odličen servis celotnemu zavodu. Dopolniti oz. nadgraditi bomo morali programe za manipulacijo z gradivom in poskrbeti tudi za zamenjave dotrajane računalniške infrastrukture.

Prihodnost enotne slovenske muzejske baze podatkov je še vedno vprašljiva zaradi heterogenosti gradiva, smiselno pa bi se bilo dogovarjati na nivoju ministrstva za kulturo ali nacionalnih zavodov o skupnih razpisih tako za opremo kot najem strežnikov.

Sodelovanje z mediji

V minulem mandatu smo nadaljevali tvorno sodelovanje in dosegli, da vsako od osrednjih razstav spremlja samostojna oddaja v okviru kulturnega programa TV Slovenija. Vse pogostejša so javljanja v osrednjo informativno oddajo z otvoritev in prireditev. V obratni smeri teče vključevanje oddaj kot pojasnjevalnega elementa na razstave.

Začeto delo je potrebno v prihodnosti okrepiti in nadgraditi s partnerskim sodelovanjem pri pripravi oddaj, med drugimi kratkih prispevkov o posamičnih umetninah, ki bodo uvrščene v propagandne sklope programov TVS kot t.i. "osma minuta". Dogovori so v teku.

Delo z mediji ni sistematično, saj za te naloge še vedno nimamo zaposlenega strokovnjaka kot edini nacionalni javni zavod. Komunikacija teče skoraj v celoti iz uprave in delno iz pedagoškega oddelka. V najkrajšem času bo potrebno zagotoviti primeren kader za pokrivanje tega vse bolj vitalnega področja. Poskrbeti je potrebno za nenehno promocijo in konstantno prisotnost v medijih, ki nagovarjajo različne segmente družbe.

Sodelovanje z gospodarstvom

Ena od prioritarnih nalog prihodnosti bo povezovanje z gospodarstvom in turizmom. Z gospodarskimi subjekti smo do zdaj sodelovali predvsem enosmerno - pri popisu korporacijskih zbirk, pripravi razstav in katalogov.

Predvidevamo, da bi bilo mogoče kakovostnejše korporacijske zbirke ali njihove posamične dele pritegniti v javne zbirke ob prestrukturiranju finančne situacije podjetij in ob

primerno izraženi volji politike. Tesnejše sodelovanje s turističnimi organizacijami bi pomenilo povečan in reden obisk večjih skupin, usmerjanje tujih obiskovalcev in razširjanje poznavanja dediščine; v tem smislu bomo nadaljevali pravkar začeto sodelovanje v evropski mednarodni mreži Po poteh evropskih impresionizmov. Voda in svetloba (Eau et lumière. Les routes des Impressionnismes).

Organizacijske usmeritve

Narodna galerija bo tudi v prihodnje organizirana po principu oddelkov, ki smo jih po sprejemu nove sistemizacije leta 2012 že delno reorganizirali v smislu povečanja učinkovitosti in intenzivnejše tržne naravnosti. To je naloga, ki ostaja za prihodnost, ko bomo morali okrepiti tudi delo z mediji.

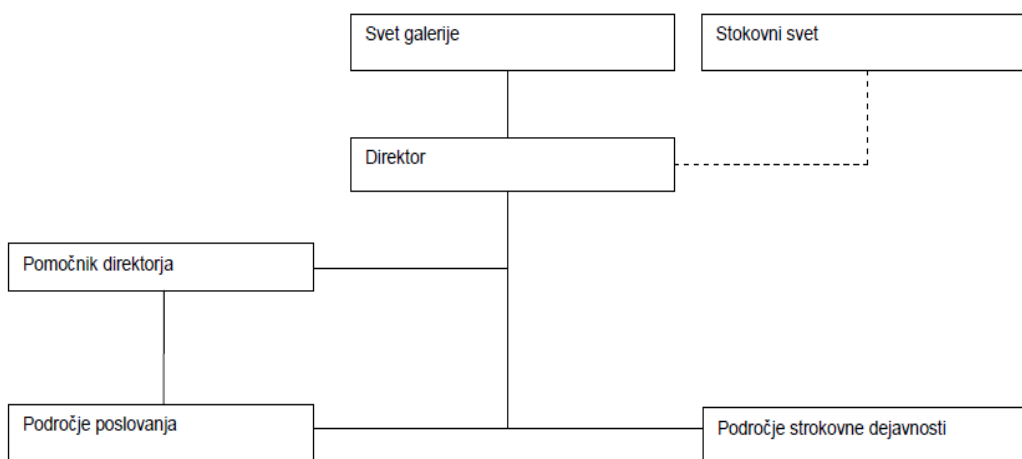
Organiziranosti ne bo potrebno bistveno spremeniti, saj bi s tem lahko ogrozili gibkost kolektiva. Če se bo v prihodnje pokazala možnost, bomo shemo razširili z oddelkom za trženje in stike z javnostmi ter raziskovalnim oddelkom; slednji je zgolj odraz dolgoletne situacije, saj v Narodni galeriji za pripravo avtorskih razstav opravljamo temeljne raziskave v umetnostnozgodovinski stroki. Za zdaj obe nalogi ostajata znotraj obstoječe organiziranosti.

Posamični oddelki terjajo povečanje: Kustodiat, Izobraževanje in animacija, Tehnika in vzdrževanje pa tudi Trženje in Informatika. Že kar problematično je pomanjkanje kustosov. Večjo pozornost bo potrebno nameniti trženju razstavnega programa in obrazstavnih dejavnosti.

Še naprej bomo razvijali princip projektne in spodbujali timsko delo, ki je v zadnjih petih letih v zavodu postalo stalnica.

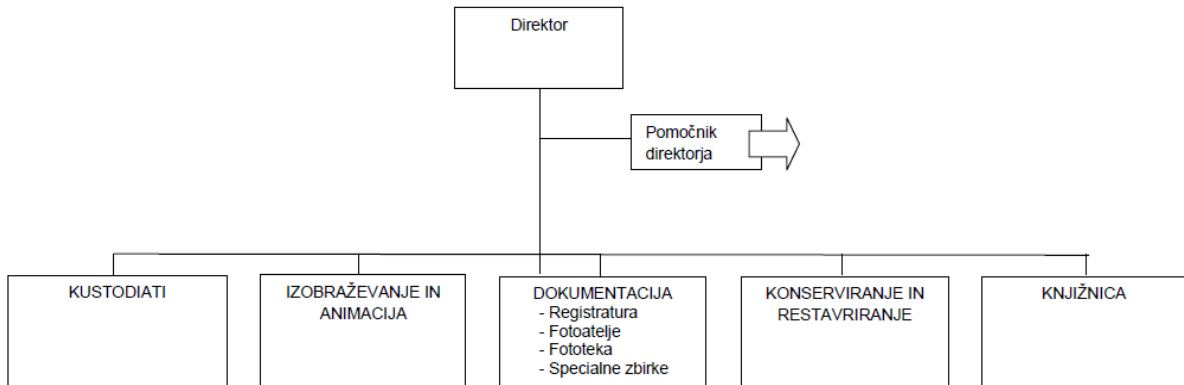
Hkrati bo potrebno razmisliti o organiziranosti dela v smislu časovno ustrežnejše in enakomernejše razporeditve dela, da bi se izognili obremenitvam neposredno pred realizacijo projektov. Delo je potrebno smotrno organizirati in zagotoviti kadrovsko in časovno primerno podporo.

OSNOVNA SHEMA

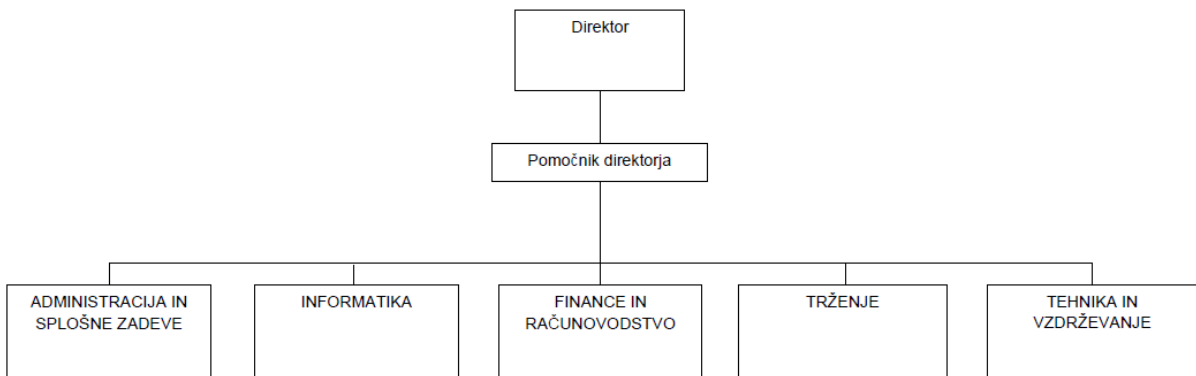
Delna shema I.: Področje strokovne dejavnosti

Področje strokovne dejavnosti

Delna shema II.: Področje poslovanja

Področje poslovanja

Podlage za kadrovski načrt

Izhodišča

Kadrovska politika Narodne galerije izhaja iz Akta o sistemizaciji, ki smo ga sprejeli leta 2012. Sicer smo imeli leta 2010 petintrideset (35) zaposlenih delavcev, konec leta 2016 pa, v skladu z interventnimi zahtevami Zakona o uresničevanju javnega interesa v kulturi, samo še enaintrideset (31) -- kljub povečanim nalogam, ki zadevajo zlasti sodelovanje v pogojanjih o nasledstvu nekdanje Jugoslavije in tudi pri pogojanjih o restituciji umetnin iz primorskih mest, ki so ostala v Italiji.

V začetku letu 2016 se je odprla prenovljena palača Narodni dom. 85 % financer operacije "Rekonstrukcija objekta Narodne galerije s pripadajočo zunanjo in komunalno ureditvijo" je EU, ki je v pogodbi z ministrstvom za kulturo definirala določene kazalnike in zaveze. Ena od zavez je, da bo do leta 2020 v Narodni galeriji zaposlenih štiriintrideset 34 delavcev.

Projekcija

Projekti Narodne galerije so dobra pot za interno povezovanje sodelavcev in animiranje k doseganju skupnih ciljev. Poslovna uspešnost temelji na delu in znanju zaposlenih. Prizadevamo si pridobiti, motivirati in obdržati zavzete in sposobne sodelavce in graditi kulturo ugledne mednarodne institucije. Vlaganje v znanje in razvoj vseh zaposlenih bi moralo zagotavljati, da bi bili naši sodelavci na svojih področjih dela med najboljšimi. Nadomeščanje upokojenih delavcev bo potrebno skrbno pretehtati in stremeti k zaposlovanju kakovostnega, preizkušenega in izobraženega kadra. V celoti se mora izobrazbena struktura izboljševati tudi ob obstoječem številu zaposlenih.

Velik problem postaja staranje celotnega kolektiva. Proračun za plače ne omogoča zaposlovanja novih prepotrebnih kadrov, ki bi omogočali realizacijo ambiciozno zastavljenega razstavnega programa, kot tudi pedagoških in andrargoških programov.

Za doseg zastavljenih ciljev smo že posegli v obstoječo sistemizacijo, ki smo jo prilagodili novim potrebam zavoda po prenovi Narodnega doma in spremenjeni izobrazbeni strukturi bodočih "bolonjskih" diplomantov.

Predvsem je podhranjena uprava, ki kljub povečanemu obsegu dela že več kot petnajst let ni doživela kadrovske okrepitve kot edini oddelek v zavodu. Delovno mesto pomočnika direktorja/direktorice je vezano na vsakokratni mandat. Računovodske storitve zaradi dolgih in nepredvidljivih porodniških ali bolniških odsotnosti računovodkinje odlično opravlja računovodski servis, zato bi bilo smiselno najemanje storitev nadaljevati. Enako velja za pravne storitve. Tudi več tehničnih del je mogoče racionalno naročiti izven zavoda in s tem razbremeniti tehnični oddelek. V zadnjem letu smo s pomočjo čistilnega servisa urejali daljše bolniške odsotnosti dveh čistilk, kar bomo v prihodnosti nadaljevali, saj se je pod vodstvom stalno zaposlene čistilke izkazalo za povsem ustrezno rešitev.

Nekatera delovna mesta bi bilo mogoče ob ustrezni sistemizaciji zapolniti z nadomestnimi zaposlitvami, vsekakor pa je obstoječe število zaposlitev že daljše obdobje izrazito premajhno in bodo kadrovske okrepitve v prihodnosti potrebne. Dve novi zaposlitvi - kljub oviram, ki jih postavlja zmanjšanje zaposlovanja v javnem sektorju - bomo morali zagotoviti zaradi pogodbe o pridobitvi sredstev iz evropskih strukturnih skladov za namen prenove Narodnega doma, in sicer v tehničnem oddelku inženirja za delo s strojnimi napravami, v kustodiatu pa je nujno potreben kustos organizator/koordinator razstavnih projektov. V istem oddelku bi potrebovali tudi več izkušenih kustosov, ki bodo lahko zagotavljali realizacijo razstavnega programa.

Zaradi tržne usmeritve bomo morali razviti oddelek za trženje in zagotoviti bolj tržno naravnost celotnega kolektiva. Sklop muzejska trgovina, blagajna in garderoba je eden najšibkejših členov; ker je največkrat prvi stik z obiskovalci, mora biti deležen posebne pozornosti in stabilnega upravljanja na podlagi raziskav potreb obiskovalcev. Ob glavnem vhodu v kompleks skozi pritlični del Vhodne avle bomo poskušali vzdržati vsaj prodajo vstopnic tudi na vhodu s Cankarjeve ceste kot ene glavnih sprehajalnih žil.

Izobraževalni oddelek se mora razširiti s sodelavcem za stike z javnostmi, zagotoviti je potrebno stalno pomoč za vodenje po zbirki in razstavah.

Glede na omejitve zaposlovanja v javnem sektorju bomo nekatere naloge lahko zagotovili z nadaljevanjem najemanja zunanjih sodelavcev (poleg računovodstva in čiščenja tudi del tehnične ekipe in občasno sodelovanje visoko strokovnega kadra), del uredili ob bližajočih se upokojitvah (trženje, stiki z javnostmi, kustodiat, računalniški inženir). V tem smislu so možnosti že predvidene v sistemizaciji iz leta 2012.

Predvsem pa se bo potrebno usmeriti v pridobivanje in izobraževanje volonterjev skladno z zakonodajo iz Kluba prijateljev Narodne galerije in z Univerze za tretje življenjsko obdobje. Potrebno bo razmisliti o možnosti zaposlitev za določen čas za tiste razstavne projekte, kjer strokovna ekspertiza ni pokrita s kadrom Narodne galerije, temveč jo lahko zagotovijo strokovnjaki iz drugih inštitucij.

Spremembe bo potrebno izpeljati z vso skrbnostjo in v skladu z delovno pravno zakonodajo, po potrebnem posvetovanju z sindikati in delavskim predstavištvom. Nenehna skrb vodstva mora biti usmerjena v izboljšanje socialno ekonomskega položaja zaposlenih, v izboljševanje pogojev dela, spodbujanje zdravega življenjskega sloga vseh zaposlenih in usmerjanja spodbudne klime in medsebojnih odnosov v kolektivu.

Interni akti so urejeni in ažurirani, nazadnje so bili izpopolnjeni po navodilih interne revizijske komisije iz leta 2013. Zgledno ureditev tega segmenta je potrdila tudi inšpekcija Inšpektorata RS za delo leta 2014, ki je preverila spoštovanje delovnopravne zakonodaje, delovnopravne akte, kadrovske evidence in druge akte v zvezi z delovanjem zavoda. Nove pravilnike, dopolnitve oz. posodobitve starih internih aktov sproti usklajujemo z veljavno zakonodajo. Možnost učinkovitega sistema nagrajevanja oz. 'variabilni del' plače glede na izkazane rezultate dela bi povečali motivacijo, prav tako tudi možnost fluktuacije zaposlenih med javnimi zavodi glede na usklajene projekte.

Projekcija kadrov je deloma razvidna že iz priloge Sistemizacija delovnih mest Narodne galerije (Svet NG potrdil 29.03.2012, mnenje reprezentativnega sindikata pridobljeno 22.03.2012, posvetovanje z delavskim predstavištvom pa se je odvijalo med 19. januarjem in 9. marcem 2012) in izhaja iz ambicij postati sodoben, aktualen in odmeven muzej za interpretacijo starejše umetnosti v srednji Evropi. Slediti je potrebno zahtevam časa in aktualne muzejske stroke in preseči mit o analognosti muzejske stroke v digitalni dobi, se približati sodobnim interpretacijam umetnosti pri postavljanju razstav in pedagoško andragoških programih. Za odzivnost, gibkost in aktivnost Narodne galerije so potrebni, ne samo najboljši kadri na vseh področjih, ki jih pokriva zavod, ampak morajo biti tudi v zadostnem številu.

Kadrovska politika, glede na ambiciozno strategijo 2017 - 2021, zahteva kadrovske okrepitve:

- v oddelku kustodiata
- v izobraževalno animacijskem oddelku
- v oddelku dokumentacije
- na področju novih medijev in družbenih omrežij
- v tehničnem oddelku
- zaradi potrebe po dodatnem pridobivanju sredstev iz drugih, nejavnih virov, pridobivanja prihodkov na trgu, je potrebno okrepiti delo na področju marketinga in hkrati, ob vse večji

konkurenci v tekmi za prosti čas potencialnih obiskovalcev/ciljnih skupin, tudi sistematično delo na področju trženja in odnosov z javnostmi.

Zaradi izjemno dobrih preteklih izkušenj z zunanjim izvajanjem storitev bo potrebno razmisliti o možnosti podobne organizacije dela tudi na drugih področjih, delno ali pa v celoti:

- računovodski servis
- čistilni servis
- urejanje okolice hiše in urejanje vrtno zasaditve (zeleni del obsega 665 m²)

V planskem obdobju predvidevamo tudi sodelovanje z najboljšimi strokovnjaki strok, ki jih pokriva Narodna galerija, iz javnih in samostojnih, neodvisnih institucij, doma in v tujini.

Iz spodnje tabele je razvidna strategija zaposlovanja novih strokovnih kadrov Narodni galeriji do leta 2021.

leto 2018 (01.01.)

- vodja oddelka v Izobraževalno animacijskem oddelku
- električar

leto 2019

- kustos za koordiniranje razstavnih dejavnosti in vladni fond
- kustos v Izobraževalno animacijskem oddelku

leto 2020

- vodja trženja
- informatik (vzdrževanje informacijskih sistemov)

leto 2021

- organizator stikov z javnosti (odgovoren tudi za donacije in sponzorstva)

Razvoj kadrov v Narodni galeriji v obdobju 2017 - 2021

Št. zaposlenih v Narodni galeriji	I. – IV. tarif. skup.	V. tarif. skupina	VI. tarif. skupina	VII. tarif. skupina	VIII. tarif. skupina	IX. tarif. skupina	Skupaj
Št. zaposlenih na dan 1.1.2017	4	2	4	11	6	4	31
Št. zaposlenih na dan 1.1.2018	4	3	4	12	6	4	33
Št. zaposlenih na dan 1.1.2019	4	3	4	14	7	3	35
Št. zaposlenih na dan 1.1.2020	4	3	4	14	8	4	37
Št. zaposlenih na dan 1.1.2021	4	3	4	15	8	4	38

zunanji sodelavci / leto	2017	2018	2019	2020	2021
animatorji	11	13	15	15	15
varuhi zbirk	33	35	35	35	35

V zvezi s tistim delom kadrovske politike, ki pa ni odvisna od ureditve zavoda, bo potrebno v prihodnje reorganizirati funkcijo direktorja in njegova pooblastila določiti v skladu z odgovornostjo te funkcije.

Finance

Izhodišča

Nestimulativno financiranje programov in odvisnost od proračunskih sredstev ne dovoljujeta realizacije ambicioznejšega programa, kar je posebej otežila tudi plačna reforma v javnem sektorju. Kot osrednji nacionalni javni zavod za likovno umetnost bo Narodna galerija morala doseči redefinicijo financiranja, ki mora v kar največji meri sloneti na proračunskih sredstvih. Zaradi finančne krize zmanjšana razstavna dejavnost je že tako okrnjena, da preti trajnejši padec kakovost realizacij ob hkratnem zmanjšanju števila razstav, dogodkov in publikacij.

Projekcija

Po prenovi in ob polnem zagonu Narodnega doma pričakujemo povečanje stroškov, kar bomo sicer lahko delno kompenzirali s pričakovanimi povečanimi prihodki. Hkrati mora biti dolgoročna politika usmerjena k večji finančni neodvisnosti in vzpostavitvi aktivnega odnosa do trženja. Za doseg tega cilja so potrebni fleksibilnost, iznajdljivost in hitra prilagodljivost, kar je za inštitucijo, ki načelno deluje konservativno, in z obstoječim kadrom, izredno težka preusmeritev. Velik del sredstev za program, odkupe dediščine in investicijsko vzdrževanje pridobimo na trgu, kjer pa v letošnjem letu tudi beležimo znatno zmanjšanje. Dohodke iz naslova javne službe ne bo mogoče znatno povečati zaradi zmanjšane kupne moči; manj je prodanih katalogov in manj je vstopnin.

Na novo bo potrebno opredeliti komercialno dejavnost in pripraviti cenike za oddajo prostorov.

Delu s potencialnimi sponzorji bomo morali posvetiti več pozornosti in poiskati možne sinergije.

Ob odprtju prenovljene palače smo beležili znatno povečan obisk, ki pa ga bomo s težavo zadržali brez atraktivnega razstavnega programa. V prihodnosti bo mogoče v tržne namene izkoristiti tudi del restavratorskih zmogljivosti. V načrtu prenove palače je tudi oprema mizarske delavnice za izdelavo okvirjev, kar je tudi mogoče razširiti v tržno dejavnost. Prihodki iz naslova avtorskih pravic se ob ustrezni obravnavi lahko povečajo. Iz nejavne službe lahko ob primernem angažmaju prav tako pričakujemo povečanje prihodkov pri oddajanju prostorov, zlasti steklene vhodne avle. Pričakujemo tudi povečanje prihodkov od oddaje prenovljenih prostorov, kar je prav tako odvisno od finančne situacije širšega okolja.

Na donacije in sponzorstva še nekaj časa ne bo mogoče računati v večji meri. Še naprej bo potrebno spodbujati tako davčno ureditev, ki bo pospešila sponzoriranje in vlaganje v kulturo.

Programske materialne stroške bo potrebno fiksirati. Poslanstvo kulture so programi in projekti, ki bi morali biti nedotakljivi, sredstva zanje pa se nenehno krčijo.

Nadaljevali bomo pogajanja za doseg ugodnih pogojev pri sklepanju celoletnih pogodb za naročila, ki so podvržena razpisom. Sodeč po dosedanjih izkušnjah, ko smo že pripravili pogodbe in dosegli ugodne pogoje za zavarovanje, fizično varovanje računalniško opremo, elektriko in plesarske storitve, čistila in vzdrževanje strojne opreme je mogoče stroške še znižati. V prihodnosti bodo taka pogajanja in celoletne pogodbe potrebne predvsem za tiskarske storitve. Boljše rezultate bi lahko dosegli s povezovanjem nacionalnih javnih zavodov.

Evropska sredstva so zanimiva zaradi nabave opreme, vse bolj pa tudi zaradi programskih nalog. Leta 2009 smo se povezali z agencijo, ki sledi razpisom in nas z njimi

seznanja. Zanimivo je predvsem obmejno področje in sodelovanje z Italijo, kjer že kandidiramo v skupnem projektu digitalizacije dediščine. Z muzejem Matice srpske v Novem Sadu in še tremi drugimi institucijami pripravljamo kandidaturo za obsežen izobraževalni projekt. V fazi priprave je še nekaj drugih projektov za pridobitev sredstev iz evropskih strukturnih skladov oz. oz projekta Evropa 2020.

Investicije in investicijsko vzdrževanje

Izhodišča

V zadnjih petih letih opravljene naloge investicijskega vzdrževanja zaradi prenizkih sredstev niso mogle bile sistematične, temveč so odpravljale le največje napake, poškodbe in dokončne iztrošenosti. Zaradi nenehnih problemov z vodo v vseh treh stavbah - zaradi zamakanja ali kondenza - je bilo sanirano odtočno korito Ravnikarjevega krila nad osrednjim razstaviščem in več lokacij na objektu Narodni dom. Posebej smo se posvečali tehničnemu varovanju in z nadgradnjami dosegli visoko stopnjo varnosti na mednarodni lestvici - razred 3 po standardu EN 50131. Dodali smo kamere za videonadzor in izvedli povezavo s policijo prek infraneta. Dosedanje investicijsko vzdrževanje je bilo mogoče izvesti v organizacijsko stroškovnem oziru zaradi naklonjenosti ministrstva za kulturo.

V sklopu varčevalnih ukrepov in racionalizacije porabe smo mdr. opravili energetski pregled stavb in pridobili elaborat. Kandidirali smo za pridobitev sredstev za energetsko sanacijo stavb v javni lasti.

Največji investicijski projekt zadnjih let je bila rekonstrukcija palače Narodni dom, za kar sem se zavzemala že v svojem prvem mandatu in intenzivno sodelovala v vseh fazah od idejnega projekta do izvedbe in opreme.

Projekcija

V prihodnosti, ki jo zaradi neprejetih sredstev za investicijsko vzdrževanje pričakujemo z veliko mero tesnobe, bomo morali zamenjati iztrošene, že več kot 20 let stare naprave, ki delujejo na robu zmogljivosti. Tudi po obnovi Narodnega doma je namreč obnovljena le četrtina energetske infrastrukture.

Obnove so potrebne žaluzije nad razstavnimi prostori v novem krilu, vhodna avla pa potrebuje vsaj možnost dodatnega prezračevanja v poletnih mesecih, saj klimatske naprave ne omogočajo zadovoljivega hlajenja. Zato predvidevam, da bodo najnujnejši investicijski ukrepi v naslednjem obdobju:

- sanacija ravne strehe in pripadajočih odtokov na Ravnikarjevem krilu
- celovit remont tovarnega dvigala
- vzpostavitev naravne dinamike v klimatsko neobvladljivi Vhodni avli z odpiranjem steklenih površin
- zasenčenje steklenih površin Vhodne avle zaradi doseganja sprejemljivih poletnih temperatur v objektu
- antikorozijska sanacija celotne ograje okrog severnega dela kompleksa
- beljenje in druga nujna vzdrževalna dela

Nujno bo potrebno nadaljevati ustavljeni projekt odpiranja Vhodne avle na mestno stran in proti Štefanovi ulici in povezavo s trgom pred OŠ Prežihov Voranc, za kar so bili leta 2007 že pripravljene načrti za izvedbo in pridobljeno gradbeno dovoljenje.

Investicije in investicijsko vzdrževanje / Strateški načrt 2017 - 2021

cene v EUR, bruto, ocenjene vrednosti

Investicije, i. vzdrževanje / leto	2017	2018	2019	2020	2021
Oprema za grafični depo, ; 236 kom. 700 x 500 mm; 31 €/kom (7.300), nakup dodatnih polic (13.395)	20.711				
Remont tovarnega dvigala II., zamenjava krmilne omare s pripadajočimi stikali in elektroinstalacij	12.272				
Menjava in montaža termostatskih radiatorских ventilov	3.900				
Vzdrževalna dela na fasadi, čiščenje in impregniranje bakrenih obrob	3.760				
Zunanja terasa, vhod iz Štefanove		102.179			
Klimatske naprave, vzhodni trakt poslovnega dela, pisarne		6.000			
Povečanje knjižnice (brušenje in lakiranje parketa, pleskanje;		12.750			
Selitev fototeke (brušenje in lakiranje parketa, pleskanje), sanacija sten, stropa, senčila, popravilo oken, pregradne stene, oprema/pohišstvo		14.000			
Popravilo tlakov, fotoatelj in hodniki		8.770			
Ureditev klančine v kleti (prevoz umetnin)		3.390			
Montaža ventilatorjev na steni steklenega dela, prezračevanje Vhodne avle, termodinamika (odvod zraka - aksialni ventilator		12.880			
Menjava cilindričnih vložkov, vrata (upravni del)		2.880			
Tenda na zunanji terasi, Štefanova			14.000		
Menjava vrat tovarnega dvigala			24.890		
Brušenje in lakiranje parketa razstavišče			11.000		
Menjava kompresorja Trane			65.000		
Ureditev recepcije in vhoda v upravni del			17.290		
Ureditev prostora za arhiv, upravni del, pohišstvo			8.500		
Menjava strehe/fasade, pred vhodom v Vhodno avlo (mreža na kavljih - znižan strop)				15.000	

Bavanje in ureditev parketa, pisarne, upravni del				13.000	
Sanacija ogrevanja žlebov in elektro omaric				24.130	
Sanacija tlakov Vhodna avla, vhod				25.000	
Menjanje UPS sistema, upravni del				14.000	
Vzdrževalna dela na oknih - oljenje, Narodni dom, na dve leti				4.900	
*1/ Menjava stropa pred vhodom v Vhodno avlo					15.000
Čiščenje kanalov klimatskega sistema					23.000
Odprtje desetih (10) panelov oken, da ustvarimo termodinamiko, naravno hlajenje, ker je v stekleni avli poleti izjemno vroče, poleg tega zgublamo energijo s tem, ko hladimo vroč zrak; (predračun podjetja Reflex iz Maribora)					56.000
Antikorozijska sanacija celotne ograje okoli Narodne galerije					16.470
Sanacija tlaka, stopnišče pred Vhodno avlo					6.900
Drobni inventar: pedagoški oddelek (3.000 EUR), restavratorsko konservatorski oddelek (6.000 EUR), tehnični oddelek (7.500 EUR)	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500
vzdrževalna dela na strojnih napravah, servisi, investicijsko vzdrževanje (servisno vzdrževanje opreme in strojev za nemoteno delovanje in izpolnjevanje zahtev za priznanje garancije)	87.164	87.164	87.164	87.164	87.164
vzdrževanje in servisi alarmnih naprav	23.550	23.550	23.550	23.550	23.550
vzdrževanje stavbe	15.890	15.890	15.890	15.890	15.890
*2/ SKUPAJ	167.857	290.063	267.894	223.244	244.584

*1/ ocena stroška, ni še predračuna

*2/ Za leto 2021 je težko natančno predvideti vse potrebe investicijskega vzdrževanja

Zbirnik Narodne galerije 2017 - 2021

Naloga / leto	2017	2018	2019	2020	2021
*1/Inventarizacija	vse	vse	vse	vse	vse
Razstavni projekti	6	4	5	5	5
Publikacije	8	7	6	7	7
Pedagoški programi	40	45	42	44	46
Andragoški programi	64	70	67	69	70
Število obiskovalcev	62.500	72.000	64.700	66.000	68.000

*1/ vse nove pridobitve se sprti inventarizirajo, zaostankov ni

Strateški načrt bo podlaga za izdelavo letnih izvedbenih načrtov dela, v katerih bodo cilji opredeljeni številčno in kakovostno. V procesu kontrole uresničevanja ciljev bomo s pomočjo različnih metod in orodij ugotavljali uspešnost delovanja zavoda in kakovost opravljenega dela ob upoštevanju omejitev, s katerimi se soočamo. Če bodo nujne prilagoditve ali omejitve strateškega načrta in uskladitve z izvedbenimi akti, bomo morali imeti ves čas jasno pred sabo zastavljene poslanstvo, prioritete, družbeno odgovornost in dobrobit vseh zaposlenih.

Naše korenine so naša krila.

Strategijo Narodne galerije za obdobje 2017-2021 je pripravila dr. Barbara Jaki, direktorica zavoda.

Strokovni svet zavoda je ugotovil ustreznost strateškega načrta na svoji VII. seji, dne 14. 7. 2017.

K strateškemu dokumentu je dal soglasje Svet zavoda na svoji XL. seji, dne 14. 7. 2017.